

गजेंद्र मोक्ष स्तोत्र in Hindi

श्री शुक उवाच -

एवं व्यवसितो बुद्ध्या समाधाय मनो हृदि ।
जजाप परमं जाप्यं प्राग्जन्मन्यनुशिक्षितम् ॥१॥

गजेन्द्र उवाच -

ॐ नमो भगवते तस्मै यत एतच्चिदात्मकम् ।
पुरुषायादिबीजाय परेशायाभिधीमहि ॥२॥

यस्मिन्निदं यतश्चेदं येनेदं य इदं स्वयं ।
योस्मात्परस्माच्च परस्तं प्रपद्ये स्वयम्भुवम् ॥३॥

यः स्वात्मनीदं निजमाययार्पितं
क्वचिद्विभातं क्व च तत्तिरोहितम् ।
अविद्धृक् साक्ष्युभयं तदीक्षते
स आत्म मूलोऽवत् मां परात्परः ॥४॥

कालेन पंचत्वमितेषु कृत्स्नशो
लोकेषु पालेषु च सर्व हेतुषु ।
तमस्तदाऽऽसीद गहनं गभीरं
यस्तस्य पारेऽभिविराजते विभुः ॥५॥

न यस्य देवा ऋषयः पदं विदु-
र्जन्तुः पुनः कोऽर्हति गन्तुमीरितुम् ।
यथा नटस्याकृतिभिर्विचेष्टतो
दुरत्ययानुक्रमणः स मावतु ॥६॥

दिदृक्षवो यस्य पदं सुमंगलम्
विमुक्त संगामुनयः सुसाधवः ।
चरन्त्यलोकव्रतमव्रणं वने
भूतात्मभूता सुहृदः स मे गतिः ॥७॥

न विद्यते यस्य न जन्म कर्म वा
न नाम रूपे गुणदोष एव वा ।

तथापि लोकाप्ययसम्भवाय यः
स्वमायया तान्यनुकालमृच्छति ॥८॥

तस्मै नमः परेशाय ब्रह्मणेऽनन्तशक्तये ।
अरूपायोरूपाय नम आश्चर्य कर्मणे ॥९॥

नम आत्म प्रदीपाय साक्षिणे परमात्मने ।
नमो गिरां विदूराय मनसश्चेतसामपि ॥१०॥

सत्त्वेन प्रतिलभ्याय नैष्कर्म्येण विपश्चिता ।
नमः कैवल्यनाथाय निर्वाणसुखसंविदे ॥११॥

नमः शान्ताय घोराय मूढाय गुण धर्मिणे ।
निर्विशेषाय साम्याय नमो ज्ञानघनाय च ॥१२॥

क्षेत्रज्ञाय नमस्तुभ्यं सर्वाध्यक्षाय साक्षिणे ।
पुरुषायात्ममूलाय मूलप्रकृतये नमः ॥१३॥

सर्वेन्द्रियगुणद्रष्ट्रे सर्वप्रत्ययहेतवे ।
असताच्छाययोक्ताय सदाभासाय ते नमः ॥१४॥

नमो नमस्तेऽखिल कारणाय
निष्कारणायाद्भुत कारणाय ।
सर्वागमान्मायमहार्णवाय
नमोपवर्गाय परायणाय ॥१५॥

गुणारणिच्छन्न चिदूष्मपाय
तत्क्षोभविस्फूर्जित मानसाय ।
नैष्कर्म्यभावेन विवर्जितागम-
स्वयंप्रकाशाय नमस्करोमि ॥१६॥

मादृक्प्रपन्नपशुपाशविमोक्षणाय
मुक्ताय भूरिकरुणाय नमोऽलयाय ।
स्वांशेन सर्वतनुभृन्मनसि प्रतीत-
प्रत्यग्दृशे भगवते बृहते नमस्ते ॥१७॥

आत्मात्मजाप्तगृहवित्तजनेषु सकतै-
र्दुष्प्रापणाय गुणसंगविवर्जिताय ।

मुक्तात्मभिः स्वहृदये परिभाविताय
ज्ञानात्मने भगवते नम ईश्वराय ॥१८॥

यं धर्मकामार्थविमुक्तिकामा
भजन्त इष्टां गतिमाप्नुवन्ति ।
किं त्वाशिषो रात्यपि देहमव्ययं
करोतु मेऽदभ्रदयो विमोक्षणम् ॥१९॥

एकान्तिनो यस्य न कंचनार्थ
वांछन्ति ये वै भगवत्प्रपन्नाः ।
अत्यद्भुतं तच्चरितं सुमंगलं
गायन्त आनन्द समुद्रमग्नाः ॥२०॥

तमक्षरं ब्रह्म परं परेश-
मव्यक्तमाध्यात्मिकयोगगम्यम् ।
अतीन्द्रियं सूक्ष्ममिवातिदूर-
मनन्तमाद्यं परिपूर्णमीडे ॥२१॥

यस्य ब्रह्मादयो देवा वेदा लोकाश्चराचराः ।
नामरूपविभेदेन फल्ग्व्या च कलया कृताः ॥२२॥

यथार्चिषोऽग्नेः सवितुर्गभस्तयो
निर्यान्ति संयान्त्यसकृत् स्वरोचिषः ।
तथा यतोऽयं गुणसंप्रवाहो
बुद्धिर्मनः खानि शरीरसर्गाः ॥२३॥

स वै न देवासुरमर्त्यतिर्यग
न स्त्री न षण्डो न पुमान् न जन्तुः ।
नायं गुणः कर्म न सन्न चासन
निषेधशेषो जयतादशेषः ॥२४॥

जिजीविषे नाहमिहामुया कि-
मन्तर्बहिश्चावृतयेभ्योन्या ।
इच्छामि कालेन न यस्य विप्लव-
स्तस्यात्मलोकावरणस्य मोक्षम् ॥२५॥

सोऽहं विश्वसृजं विश्वमविश्वं विश्ववेदसम ।
विश्वात्मानमजं ब्रह्म प्रणतोऽस्मि परं पदम् ॥२६॥

योगरन्धित कर्माणो हृदि योगविभाविते ।
योगिनो यं प्रपश्यन्ति योगेशं तं नतोऽस्म्यहम् ॥२७॥

नमो नमस्तुभ्यमसहयवेग-
शक्तित्रयायाखिलधीगुणाय ।
प्रपन्नपालाय दुरन्तशक्तये
कदिन्द्रियाणामनवाप्यवर्त्मने ॥२८॥

नायं वेद स्वमात्मानं यच्छक्त्याहंधिया हतम् ।
तं दुरत्ययमाहात्म्यं भगवन्तमितोऽस्म्यहम् ॥२९॥

श्री शुकदेव उवाच -
एवं गजेन्द्रमुपवर्णितनिर्विशेषं
ब्रह्मादयो विविधलिंगभिदाभिमानाः ।
नैते यदोपससृपुर्निखिलात्मकत्वात्
तत्राखिलामरमयो हरिराविरासीत् ॥३०॥

तं तद्वदार्तमुपलभ्य जगन्निवासः
स्तोत्रं निशम्य दिविजैः सह संस्तुवद्भिः ।
छन्दोमयेन गरुडेन समुह्यमान -
श्चक्रायुधोऽभ्यगमदाशु यतो गजेन्द्रः ॥३१॥

सोऽन्तस्सरस्युरुबलेन गृहीत आर्तो
दृष्ट्वा गरुत्मति हरिम् ख उपात्तचक्रम ।
उत्क्षिप्य साम्बुजकरं गिरमाह कृच्छा -
नारायणाखिलगुरो भगवन्नमस्ते ॥३२॥

तं वीक्ष्य पीडितमजः सहसावतीर्य
सग्राहमाशु सरसः कृपयोज्जहार ।
ग्राहाद् विपाटितमुखादरिणा गजेन्द्रं
सम्पश्यतां हरिरमूमुच दुस्त्रियाणाम् ॥३३॥

Gajendra Moksham Stotram in English

Shri Shuka Uvacha -

Evam vyavasito budhya samadhaya mano hridi.

Jajapa paramam japyam pragjanmanya anusikshitam.

Gajendra Uvacha -

Om namo bhagavate tasmai yat etachchidatmakam.

Purushayaadibijaya pareshayaabhidhimahi.

Yasminnidam yataschedam yenedam ya idam svayam.

Yosmat parasmachcha parastam prapadye svayambhuvam.

Yah svatmanidam nijamayayarpitam

Kwachid vibhatam kwacha tattirohitam.

Aviddhadrik sakhshyubhayam tadikshate

Sa atma mulo'vat mam paratparah.

Kalena panchtvamiteshu kritsnasho

Lokeshu paleshu cha sarva hetushu.

Tamastadasid gahanam gabhiram

Yastasyapare'bhivirajate vibhuḥ.

Na yasya deva rishayah padam vidur

Jantuh punah ko'rhati gantumiritum.

Yatha natasyaakritibhirvicheshṭato

Duratyayanukramaṇah sa mavatu.

Didrikshavo yasya padam sumangalam

Vimukta sangā munayah susadhavah.

Charantyalokavratam avranam vane

Bhutatmabhutah suhridah sa me gatih.

Na vidyate yasya na janma karma va

Na nama rupe gunadosha eva va.

Tathapi lokapyaya sambhavaya yah

Svamayaya tanyanukalamrichchhati.

**Tasmai namah pareshāya brahmane anantashaktaye.
Arūpāyorurūpāya nama ascharya karmane.**

**Nama ātma pradipaya sakshine paramātmane.
Namo giram vidūrāya manasash chetasamapi.**

**Sattvena pratilabhyāya naishkarmyeṇa vipashchitā.
Namah kaivalyanathāya nirvana sukhasamvide.**

**Namah shāntāya ghorāya mūdhāya gunadharmine.
Nirvisheshāya sāmāyāya namo gyanagnaya cha.**

**Kshetragyaya namastubhyam sarvādhyakshāya sakshshine.
Purushāyātmamūlāya mūlaprakritaye namah.**

**Sarvendriya gunadrashṭre sarvapatyaya hetave.
Asatacchāyayoktāya sadābhāsāya te namah.**

**Namo namaste akhila karanāya
Nishkaranāyādbhuta karanāya.
Sarvāgamānmāyamahārnavāya
Namopavargāya parāyanāya.**

**Gunārṇichchanna chidūshmapāya
Tatkshobhavisphūjitamānasāya.
Naishkarmabhāvena vivarjitāgam
Svayamprakāshayā namaskaromi.**

**Madrikprapannapashupāshavimokshanāya
Muktāya bhūrikarunāya namo'alayāya.
Svamsena sarvatanubhrinmanasi pratit-
Pratyagdrishe bhagavate brihate namaste.**

**Ātmātmajāptagrihavittajaneshu saktair-
Dushprāpanāya gunasangavivarjitāya.
Muktātmabhih svahridaye paribhāvitāya
Gyanātmanebhagavate nama Ishwarāya.**

Yam dharmakāmārthavimuktikāmā
Bhajanti ishtām gatimāpnuvanti.
Kim tvaashisho rātyapi dehamavyayam
Karotu me'dbhradayovimokshanam.

Ekāntino yasya na kanchanārtha
Vānchhanti ye vai bhagavatprapannāh.
Atyadbhutam taccharitam sumangalam
Gayanta ānanda samudramagnāh.

Tamaksharam brahma param paresham
Avyaktamādhātmikayogagamayam.
Atindriyam sūkshmamivātidūram
Anantamādyam paripūnamide.

Yasya brahmādayo devā vedā lokāścharācharāh.
Nāmarūpavibhedena phalgvyā cha kalayā kritāh.

Yathārchisho agneḥ saviturgabhastayo
Niryānti sanyāntyasakrit svarochishah.
Tathā yato ayam gunasampravāho
Buddhih manah khāni sharirasargāh.

Sa vai na devāsuramartyatiryang
Na strī na shanḍo na pumān na jantuh.
Nāyam gunah karma na sann chāsan
Nishedhasheshah jaytādashesah.

Jijivishe nāhamihāmuya kim-
Antarbahishchāvrataye bhayonya.
Ichchhami kālena na yasya viplavas-
Tasyātmalokāvaranasya moksham.

So'ham vishvasrijam vishvamavishvam vishvavedasam.
Vishvātmanamajam brahma pranato'asmi param padam.

**Yogarandhita karmāṇo hridi yogavibhāvite.
Yogino yam prapashyanti yogesham tam nato'smyaham.**

**Namo namastubhyam asahyaveg-
Shaktitrayāyākhiladhigunāya.
Prapannapālāya durantashaktaye
Kadindriyānāmanavāpyavartmane.**

**Nāyam ved svamātmānam yachchakyāhamdiyā hatam.
Tam duratyayamāhatmyam bhagavantamito'smyaham.**

**Shri Shukadev Uvacha -
Evam gajendramupavarnitanirvishesham
Brahmādayo vividhalingabhidabhimānah.
Naite yadopasasripur nikhilātmakatvāt
Tatrākhilāmaramayo harirāvirsīt.**

**Tam tadvadārtamupalabhya jagannivāsah
Stotram nishamya divijaih saha sanstuvadbhiḥ.
Chhandomayena garuḍena samuhyamāna –
Chakrayudhobhyagamadāshu yato gajendraḥ.**

**So'antasasarasyurubalena grihita āрто
Drishtva garutmati harim kha upattachakram.
Utksipya sāmbojakaram giramāha kritchha –
Nārāyaṇākhilaguro bhagavannamaste.**

**Tam vīkshya pīditamajah sahasāvātīrya
Sagrāhamāshu sarasah kripayojjahāra.
Grāhād vipāṭitamukhādariṇā gajendram
Sampashyatām hariramūmuchā dustriyanām.**